

AMEA Ədəbiyyat İnstitutu – 90

Milli ədəbiyyatşünaslıq məbədi

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin böyük akt zalında Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun 90 illik yubileyi münasibətilə mərasim keçirilib.

“Ədəbiyyatşünaslıq elminin baş qərgahı: ənənələr, mərhələlər və çağırışlar” adlanan tədbirdə Milli Məclisin deputatları, ali təhsil ocaqlarının, müxtəlif qurumların təmsilçiləri, AMEA-nın əməkdaşları və media mənsubları iştirak ediblər. Əvvəlcə Ədəbiyyat İnstitutunun nəşrlərindən ibarət sərgi ilə tanışlıq olub.

AMEA-nın prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyli tədbiri açaraq qeyd edib ki, Azərbaycanda ədəbiyyatşünaslıq tədqiqatlarının qədim tarixi və böyük ənənələri var və dövrünün tanınmış simalarından olan Xətib Təbrizinin apardığı sistemli elmi tədqiqatlarla ədəbiyyatşünaslıq elminin möhkəm bünövrəsi yaradılıb. O, həmçinin bildirib ki, orta əsrlərin ədəbiyyat təzkirələri özünün forma və məzmununa görə dövrün ədəbiyyat antologiyaları və ədəbiyyat tarixi materialları olunu oynayıb. Azərbaycanda peşəkar ədəbiyyatşünaslıq Mirzə Fətəli Axundzadə ilə başlayıb. Mirzə Fətəli təkcə Azərbaycan dramaturgiyasının və bədii nəsrin deyil, həm də professional ədəbiyyatşünaslığın banisidir. Lakin etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycanda ədəbiyyatşünaslıq müstəqil və sistemli elm sahəsi kimi XX əsrin əvvəllərində yaranıb. Görkəmli ədəbiyyatşünas və böyük ictimai xadim Firudin bəy Köçərlinin bu dövrdə yazdığı məşhur “Azərbaycan ədəbiyyat tarixi materialları” adlı çoxcildlik əsəri ölkəmizdə professional ədəbiyyatşünaslığın ən mühüm nailiyyəti sayılmağa tamamilə layiqdir”, – deyərək akademik İsa Həbibbəyli diqqətə çatdırıb.

Qeyd edilib ki, sovet dövründə fəaliyyətə başlayan Azərbaycanı Tədqiq və Təəbbüb Cəmiyyəti ilə Azərbaycanda elmin digər sahələri kimi, ədəbiyyatşünaslıq elmi sahəsində də ilkin təşkilatlanma işinə start verilib, sonrakı onilliklər və xüsusilə də müstəqillik illəri Ədəbiyyat İnstitutunun və Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq elminin inkişafında xüsusi bir mərhələ təşkil edib.

AMEA rəhbəri Azərbaycan ədəbiyyatının daha geniş və sistemli şəkildə, azərbaycançılıq idealları və milli-mənəvi dəyərlər əsasında araşdırılıb öyrənilməsinə təmin etmək məqsədilə 2013-cü ildən sonra Ədəbiyyat İnstitutunda zəruri struktur islahatlarının aparıldığını, Nizamişünaslıq, Mühacirət ədəbiyyatı, Mətbuat tarixi və publisistika, Müstəqillik

dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı və digər şöbələr, Füzulişünaslıq sektorunun yaradıldığını söyləyib.

Son dövrlərin institutun elmi heyətində əsl dönüş və intibah illəri olduğu vurğulanıb. Rəhbərliyin təşəbbüsü ilə yeni tədqiqat şöbələri yaranıb, elmi araşdırmaların kəmiyyət və keyfiyyəti yüksəlib. 10 cildde yeni ədəbiyyat tarixinin hazırlanmasına rəvac verilib, 44 müəllifin imzası ilə

“Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı” monoqrafiyası işıq üzü görüb. “Azərbaycan ədəbiyyatı: dövrləşdirmə konsepsiyası və inkişaf mərhələləri” kitabı ilk sistemli ədəbiyyat tarixi layihəsidir.

Yubiley tədbirində TÜRKSÖY-un Baş katibi Sultan Raev bildirib ki, bu institut ötən 90 ildə Azərbaycanda ədəbiyyatşünaslığın mərkəzi funksiyasını yerinə yetirir və Türk dünyası ilə elmi-mədəni əlaqələrin inkişaf etdirilməsində müstəsna xidmətlər göstərməkdədir. Sonra qonaq dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin portretini və TÜRKSÖY-un “Şərəf” nişanını akademik İsa Həbibbəyliyə təqdim edib.

Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin rektoru, akademik Şuxrat Siracəddinov isə çıxışında bildirib ki, bu gün Ədəbiyyat İnstitutu iki ölkə alimlərinin əməkdaşlığını daha da canlandırır, Türk dünyasında elmin, innovasiyanın və yeni kəşflərin təməli “Özbəkistan–Azərbaycan – 2030” strategiyası çərçivəsində fəaliyyətə dəstək verir.

Azərbaycan Respublikası Ağsaqqallar Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Eldar Quliyev, Milli Məclisin deputatı Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid, Azərbaycan Həmkarlar Təşkilatları Konfederasiyası sədrinin müavini Aqil Dadaşov, Avrasiya Yazıçılar Birliyinin sədri Yaqub Öməröglü və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aysel Qurbanova çıxışları zamanı Ədəbiyyat İnstitutunun tarixi xidmətlərindən və qarşıda duran vəzifələrdən söz açıb, müəssisənin kollektivini təbrik ediblər. Nətiqlər qeyd edilib ki, Ədəbiyyat İnstitutu yalnız elmin laboratoriyası olmaqla kifayətlənməyib. Müasir yaradıcılıq tendensiyalarının öyrənilməsində maraqlı olub, ədəbi prosesin dominant mövzularının müəyyənlişməsində aparıcı rolunu oynayıb, mühitdə müəyyən rezonans yaranan əsərləri müzakirə etməklə onu peşəkar, elmi-nəzəri düşüncənin mərkəzinə gətirib.

Bu günədək Ədəbiyyat İnstitutunda açılan yeni şöbələr, nəşr olunan kitab və jurnallar, xarici ölkələrlə davamlı əmək-

daşlığa atılan imzalar, beynəlxalq konfranslar, yubiley tədbirləri, elmi sessiya və yaradıcılıq müşavirələri və s. irəliləyişə doğru atılan mühüm addımlardır. Sonda yubileyə əlaqədar Ədəbiyyat İnstitutunun əməkdaşları müxtəlif nominasiyalar üzrə təltif olunublar.